

ALEXANDRU ZUB – GÂNDURI LA O ANIVERSARE

Alexandru Zub a fost cunoscut și apreciat de colegi și studenți pentru știință și atitudine încă înainte de a-și fi reluat locul între slujitorii muzei Clio.

A revenit în cercetare în anii în care existau speranțe că foarte sonor clamata demnitate națională se va răsfrânge în viața țării, a cetățenilor ei. Ele s-au dovedit a fi iluzii. Socialismul național și dictatura reveneau treptat din istorie în practica politică și socială. Alexandru Zub a desfășurat o luptă exemplară cu domeniul și cu timpul. În scurtă vreme s-a impus prin realizări impresionante ca travaliu și concepție.

A readus în câmpul istoriografiei actuale pe Mihail Kogălniceanu istoric și creator de istorie; pe sintetizatorul și teoreticianul istoriei A. D. Xenopol dar și pe ctitorul necontestat al arheologiei moderne românești Vasile Pârvan. A contribuit la republicarea operei acestor savanți.

În același timp a reușit să fie o prezență în viața cetății, în ziare, la radio și televiziune, a participat și sprijinit manifestări științifice naționale și internaționale. Odihna era probabil obținută de Al. Zub prin varietatea acțiunilor întreprinse. Mobilul poate fi presupus dar rezultanta este clară – prestigiul Institutului care-l conduce și contribuția substanțială la edificarea școlii istorice ieșene.

Suntem Institute complementare – situate de altfel și prin scopuri pe aceeași stradă. Istoria veche și arheologia este doar aparent mai depărtată de turburările din câmpul istoriografic provocate de factori numeroși, diferiți ca însemnătate, profunzime și repercusiuni. Noi încercăm să scriem cât mai fundamentat drumul umanității spre istorie și să predăm ștafeta cu date concludente. Disponem de areleași seisinografe. Alexandru Zub a probat că poate utiliza înregistrările indiferent de adâncimea la care s-au produs evenimentele.

A consacrat un timp îndelungat pentru reconstituirea drumului în viață și în știința a lui Vasile Pârvan. Rezultatele acestor investigații depășesc de departe cele scrise despre Vasile Pârvan de elevii săi sau de alți arheologi.

Dragostea discipolilor pentru magistru, recunoștința, estimarea corectă a contribuției pârvaniene în arheologie și istorie veche s-au dovedit a fi insuficiente pentru a sublinia locul lui Pârvan în panteonul culturii naționale. Al. Zub a reușit mai mult. Prin scrierile sale a fost posibilă translația de la o personalitate cunoscută a unui segment de inițiați în domeniul istoriei și literaturii la un cerc mult mai larg și de la grupul personalităților culturii naționale la valorile naționale necompartimentate.

Însemnările lui Alexandru Zub evidențiază o deosebită înțelegere a întregii activități a arheologului, epigrafistului, istoricului cu un naționalism străin de xenofobie și izolare, integrator în știința europeană, o comunicare cu umanistul anuncit de gânduri – cu creatorul – cu cel care a avut o contribuție esențială la alcătuirea unui corp de elită de arheologi și istorici, oameni de a căror știință am avut și noi șansa de a beneficia.

Trăind în compania modelelor care i-au luminat cei mai frumoși și prolifici ani Alexandru Zub – care a luat ce i se potrivea de la fiecare dintre ei - a devenit el însuși un model. L-a iubit - ca toți istoricii – și se vede acest lucru – pe Miron Costin.

Privind dimensiunea listei de lucrări a lui Al. Zub exclamăm și noi în alte circumstanțe: „Se sparie gândul!”

Fericit că a scăpat „doar” cu răpirea temporară a libertății a folosit apoi fiecare minut și a avut bucuria să pronunțe adeseori la apariția lucrărilor sale „Biruit-au gândul!”

La acest prag cronologic îl mărturisim că l-am simțit todeauna aproape, chiar dacă nu i-am spus-o niciodată. Că are stima și simpatia noastră pentru omenia sa, pentru ce a scris și a făcut pentru istorie și arheologie, nu în cele din urmă pentru monumentul ridicat lui Vasile Pârvan.

Îi dorim sănătate pentru a se bucura de marile realizări și a finaliza din cele multe care se adună în viața unui istoric, pentru a fi în continuare un model precum mării înaintași evocați, un om al echilibrului, un apărător al breslei.

La Mulți Ani!

SILVIU SANIE